

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/80/2017
Identifikačné číslo spisu: 1404118944
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Gandžala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1404118944.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne R. N., trvalým pobytom v F., zastúpenej JUDr. Ľudovítom Földesom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom v Bratislave, Domašská 11, P. O. Box 21, proti žalovanému HABITAT, spol. s r.o., so sídlom v Bratislave, Saratovská 4, IČO: 35 713 429, zastúpenému JUDr. Evou Bellovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom v Šamoríne, Mliečno 511, o uloženie povinnosti uzavrieť zmluvu o prevode vlastníckeho práva k bytu, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 7C/416/2004, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. januára 2017 sp. zn. 6Co/414/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinstančný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 2. júna 2016 č.k. 7C/416/2004-479 žalobu žalobkyne v celom rozsahu zamietol (prvý výrok). Vo výroku zároveň konštatoval, že o náhrade trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (druhý výrok).

1.2. V odôvodnení rozhodnutia prvoinstančný súd konštatoval, že žalobkyňa sa žalobou zo dňa 5. novembra 2014 domáhala voči žalovanému (pôvodne i voči ďalšiemu žalovanému - JUDr. M. Z.) uloženia povinnosti uzavrieť s ňou zmluvu o prevode vlastníctva presne špecifikovaného 1-izbového bytu č. XX nachádzajúceho sa na 9. poschodí (10. nadzemné podlažie) bytového domu na L. ul. č. X v F., za podmienok v zmysle zák. č. 182/1993 Z.z.

1.3. V ďalšej časti odôvodnenia rozhodnutia prvoinstančný súd poukázal na to, že vo veci pôvodne rozhodol rozsudkom z 24. septembra 2012 č.k. 7C/416/2004-352, ktorým žalobu voči žalovanému (pôvodne - žalovaný 1/) a voči pôvodne ďalšiemu žalovanému (JUDr. M. Z. - pôvodne žalovaný 2/ - ďalej aj „pôvodný žalovaný 2/“) zamietol. Na základe odvolania žalobkyne odvolací súd rozsudkom z 25. marca 2013 sp. zn. 6Co/2/2013 uvedený prvoinstančný rozsudok v časti, ktorou bola žaloba zamietnutá voči pôvodnému žalovanému 2/ potvrdil, a v časti, ktorou bola žaloba zamietnutá proti žalovanému (pôvodne - žalovaný 1/) rozsudok zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd konštatoval vecnú správnosť rozhodnutia

prvoinštančného súdu vo vzťahu k pôvodnému žalovanému 2/ a nesprávne právne posúdenie veci zo strany prvoinštančného súdu vo vzťahu k žalovanému (pôvodne - žalovaný 1/), pričom ohľadom žaloby voči tomuto žalovanému vyslovil záväzný právny názor. Poukazujúc na zásadu dvojinštančnosti konania rozsudok prvoinštančného súdu v časti týkajúcej sa žalovaného (pôvodne - žalovaný 1/) zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

1.4. Následne prvoinštančný súd v odôvodnení rozhodnutia poukázal na svoju viazanosť právnym názorom odvolacieho súdu (podľa v dobe jeho rozhodovania platného a účinného ustanovenia § 226 zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku - ďalej aj „O.s.p.“) a konštatoval, že bytový dom, v ktorom sa nachádza predmetný byt, ktorého žalobkyňa je nájomníčkou, nadobudol do vlastníctva pôvodný žalovaný 2/ v roku 1992, teda pred účinnosťou zák. č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 182/1993 Z.z.“) a v roku 1997 ho vložil ako nepeňažný vklad do základného imania žalovaného (pôvodne - žalovaný 1/). Po nadobudnutí účinnosti zák. č. 182/1993 Z.z. (1. septembra 1993) pôvodný žalovaný 2/ nebol povinný uzavrieť so žalobkyňou zmluvu o prevode vlastníctva predmetného bytu v zmysle § 29 ods. 2 zák. č. 182/1993 Z.z., pretože v jeho prípade išlo o fyzickú osobu, teda nešlo ani o štátny podnik, ani o štátnu rozpočtovú resp. príspevkovú organizáciu, a ani o bytové družstvo, čiže ako fyzická osoba - podnikateľ nepatrila medzi vlastníkov domov uvedených v § 18 ods. 1 zák. č. 182/1993 Z.z. a preto sa na neho nevzťahovalo ani obmedzenie obsiahnuté v § 29 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z.z., a nič mu nebránilo, aby predmetný dom vložil ako nepeňažný vklad do základného imania žalovaného (pôvodne - žalovaný 1/). Tento vklad je platným právnym úkonom. Ďalej prvoinštančný súd uviedol, že ponuková povinnosť v zmysle ustanovenia § 16 ods. 1 zák. č. 182/1993 Z.z. v súčasnosti zaťažuje žalovaného (pôvodne - žalovaný 1/) v prípade, ak by mienil predmetný byt predať. Pôvodný žalovaný 2/ pred vkladom domu do základného imania žalovaného (pôvodne - žalovaný 1/) nebol povinný previesť predmetný byt do vlastníctva žalobkyne v zmysle § 16 ods. 1 zák. č. 182/1993 Z.z., pretože toto ustanovenie sa týka bytu, nie však domu, a zo žiadneho (iného) ustanovenia zák. č. 182/1993 Z.z. nemožno vyvodiť existenciu povinnosti vlastníka domu pred prevodom domu na iný subjekt ponúknuť nájomcovi bytu nachádzajúceho sa v tomto dome prevod tohto bytu do jeho vlastníctva. Keďže žalovaný predmetný byt nepredáva a z vyššie uvedeného vyplýva, že mu nevznikla ani povinnosť predmetný byt odpredať žalobkyňi, jej žalobu zamietol.

1.5. Pri rozhodovaní o trovách konania súd prvej inštancie využil výnimku vyplývajúcu v dobe jeho rozhodovania platného a účinného ustanovenia v § 151 ods. 3 O.s.p., a vo výroku konštatoval, že o náhrade trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2.1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. januára 2017 sp. zn. 6Co/414/2016 na základe odvolania žalobkyne rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok). Žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (druhý výrok).

2.2. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na svoje predchádzajúce rozhodnutie v tejto veci - rozsudok z 25. marca 2013 sp. zn. 6Co/2/2013 a na právny názor, ktorý v tomto rozhodnutí vyslovil vo vzťahu k žalobe uplatnenej voči žalovanému (pôvodne - žalovaný 1/). Konštatoval, že nevidí dôvod, pre ktorý by nemal na uvedenom právnom názore, ktorým bol súd prvej inštancie viazaný, trvať. Uviedol, že súčasným vlastníkom bytového domu, v ktorom sa predmetný byt nachádza je žalovaný (pôvodne - žalovaný 1/), ktorý tento byt môže previesť iba na žalobkyňu, ktorá je jeho nájomcom (§ 16 ods. 1 zák. č. 182/1993 Z.z.). Ak sa teda žalovaný rozhodne predmetný byt previesť na iného, bude ho môcť (musieť) previesť iba na žalobkyňu. To však predpokladá, že žalovaný sa rozhodne predmetný byt previesť zo svojho vlastníctva. Inak povedané, ustanovenie § 16 ods. 1 zák. č. 182/1993 Z.z. nezakladá žalobkyňi zákonný nárok na prevod predmetného bytu, ale toto ustanovenie zaväzuje žalovaného previesť predmetný byt len na nájomcu, teda na žalobkyňu. Pokiaľ si však žalovaný chce predmetný byt ponechať vo vlastníctve, nemožno mu uložiť povinnosť previesť ho na žalobkyňu. Žalovaný by bol povinný previesť byt do vlastníctva žalobkyne iba v prípadoch uvedených v § 29 ods. 1 zák. č. 182/1993 Z.z. (družstevné byty), v § 29 ods. 2 zák. č. 182/1993 Z.z. (štátne byty) a v § 29a ods. 1 zák. č. 182/1993 Z.z. (obecné byty). Predmetný byt však nie je ani družstevným, ani štátnym a ani obecným bytom, pretože jeho vlastníkom je žalovaný, ktorý je obchodnou spoločnosťou (spoločnosť s ručením obmedzeným).

2.3. Keďže odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádzalo z právneho názoru

odvolacieho súdu uvedeného v jeho predchádzajúcom rozhodnutí v tejto veci, z uvedených dôvodov ho podľa ustanovenia § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) potvrdil.

2.4. Rozhodnutie, ktorým žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania odôvodnil tým, že si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil (§ 151 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s § 470 ods. 2 prvá veta CSP).

3.1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu z 25. januára 2017 sp. zn. 6Co/414/2016 i rozsudok prvoinštančného súdu z 2. júna 2016 č.k. 7C/416/2004-479 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.2. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V súvislosti s uvedením konkrétnych dôvodov dovolania namietala, že odvolací súd v dovolaní napadnutom rozhodnutí nesprávne aplikoval ustanovenie § 29 ods. 2 zák. č. 182/1993 Z.z. keď tvrdil, že žalovaný síce má podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zák. č. 182/1993 Z.z. povinnosť (možnosť) previesť predmetný byt v ktorom býva ako nájomníčka do jej vlastníctva, ale takúto zákonnú povinnosť má len v takom prípade, keď sa rozhodne tento byt predať. Ak sa byt nerozhodne predať, nevzniká mu zákonná povinnosť previesť ho do jej vlastníctva. Vznik tejto jeho zákonnej povinnosti teda výhradne závisí len od jeho rozhodnutia ako vlastníka domu, či sa rozhodne byt predať alebo nie. Takáto „odkladacia podmienka“, ktorá by viazala vznik zákonnej povinnosti žalovaného ako vlastníka domu výhradne len na jeho rozhodnutie, či sa rozhodne byt predať, „nie je vôbec v § 16, ale ani v § 17, § 18, § 20 ods. 2, 4 a 6 zák. č. 182/1993 Z.z.“. Ak teda odvolací súd v dovolaní napadnutom rozhodnutí tvrdí, že zákonná povinnosť previesť predmetný byt do jej vlastníctva podľa § 16 ods. 1 zák. č. 182/1993 Z.z. vznikne terajšiemu vlastníkovi len keď sa rozhodne tento byt previesť, jedná sa o nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Keďže odvolací súd rozhodol „na základe v zák. č. 182/1993 Z.z. neexistujúceho zákonného ustanovenia“, jedná sa o vadu konania a dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, pretože jej ako strane sporu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedol, že podstatná časť argumentácie dovolateľky, ktorou odôvodňovala prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP sa týka právneho posúdenia veci a túto okolnosť nemožno zahrnúť pod procesnú vadu konania spočívajúcu v porušení práva na spravodlivý proces. Ďalej poukázal na to, že dovolateľka prípustnosť dovolania odôvodnila i s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pričom prezentovala svoj názor, že odvolací súd nesprávne riešil právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V takom prípade však musí byť z dovolania zrejmé, ktorá právna otázka doposiaľ nebola dovolacím súdom riešená. V dovolaní však určenie takejto otázky abscentuje. Z uvedených dôvodov žiadal dovolanie odmietnuť.

5. Dovolateľka sa k vyjadreniu žalovaného k jej dovolaniu nevyjadrila.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky odvolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné a preto ho podľa § 447 písm. c/ a f/ CSP odmietol.

7.1. V danom prípade dovolateľka vyvodila prípustnosť podaného dovolania (i) z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k

vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7.2. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

7.3. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

7.4. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom namietala že odvolací súd „nesprávne aplikoval“ ustanovenia zák. č. 182/1993 Z.z. (konkrétne § 29 ods. 1 a § 16), teda de facto namietala správnosť jeho právnych záverov, čiže právne posúdenie veci odvolacím súdom. V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

7.5. Z uvedeného vyplýva, že zo strany odvolacieho súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto dovolací súd konštatuje, že vyššie uvedený dovolací dôvod neexistuje (nie je daný).

8.1. Pokiaľ dovolateľka vyvodila prípustnosť podaného dovolania i z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, tak v tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že táto - právne relevantná otázka v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou (dovolateľom) v dovolaní vymedzená jasným, určitým, konkrétnym a zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť, prípadne aj dôvodnosť dovolania. Dovolateľka však v rámci tohto dovolacieho dôvodu v dovolaní vyššie uvedeným spôsobom nešpecifikovala, ktorá konkrétna, z hľadiska tohto sporu relevantná právna otázka ešte nebola dovolacím

súdom vyriešená. Samotná polemika dovolateľky s právnymi závermi odvolacieho súdu, eventuálne spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací rozhodol, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť

na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú právnu otázku mala dovolateľka na mysli.

8.2. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd, pretože ak by k tomu pristúpil, dopustil by sa procesne neprípustného dovolacieho prieskumu, ktorý by bol (všeobecne) v zjavnom rozpore s novou koncepciou právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania, nastolenou prijatím aktuálneho procesnoprávneho predpisu - Civilného sporového poriadku, a zároveň takýto neprípustný dovolací prieskum by sa (konkrétne) prial i cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj analogicky 1 Cdo 23/2017, 2 Cdo 117/2017, 3 Cdo 6/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 78/2017).

8.3. Dovolací súd preto konštatuje, že ani dovolací dôvod, ktorý dovolateľka uplatnila podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je daný.

9. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie dovolateľky uplatnené podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP, a dovolanie uplatnené podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

10. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný a preto mu dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalobkyni (dovolateľke) nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

11. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.